Cudurada aan laga Caafimaadin ee Siyaasadda Soomaaliya

W/Q: Cabdullaahi Maxamed Cawsey

Hordhac

Qof walba wuxuu ka dheregsanyahay dhibaatada lagala kulmay in dib loo dhiso dawladnimadii la burburiyay labaatan iyo dheeraad sano ka hor . Waa tiro dhaaf shirarka caalamiga ah ee loo qabtay Soomaalida si shaydaanka ay iskaga naaraan ka dibna ugu heeshiiyaan siyaasada dalka. Dhamaan shirarkii caalamiga ahaa way wada fashilmeen marka laga reebo midkii ugu danbeeyay ee lagu qabtay Nayroobi oo maamulkii ka soo baxay lagu soo galbiyay kumaanaan ciidan ah kuwaas oo laga soo kala aruuriyay wadamo isku jira kuwo Soomaalida sinji ahaan u neceb, qaar tartan deegaan kula jira iyo dalal u dhaarsan in ay dhadhamiyaan quruxda iyo qaayaha ka muuqda gabdhaha Soomaaliyeed!

Dawaladdii federaalka ee loo soo galbiyay Muqdisho waxay ka bixi weysay fadhiidnimo iyo in madaxdii qaranka sida gabdhaha foodlayda oo kale isku haruufaan marwalba. Bishan waxaa la eryay Raysulwazaare xafiiska joogay muddo ka yar sanad, waqti yar gudahoodna waxaa la magaacamay rayzulwazaare cusub oo qudhiisa mar dhexdaas ah la eryay. Haddaba su'aasha cilmiga ah ee mudan in si geesinimo ah looga jawaabo waxay tahay waa maxay sababta dhabta ah ee ka danbeysa waalida diidan in dawladnimadii burburtay dib loo hanto?

Qoraalkan kooban wuxuu sawir ka bixin doonaa caadifadaha ugu waaweyn iyo dareennada dhaawacan ee diidan in dadka Soomaaliyeed ay isla fahmaan muhiimada ay nolosha u leedahay in la dhisto maamul dhexe oo danahooda guud ka shaqeeya si aan looga sii habsaamin hormarka iyo ilbaxnimada qarniga 21aad ee waa hore laga haray. Sidoo kale qoraalka wuxuu isku dayi doonaa in garashada Soomaalida ku soo biiriyo aragti ka duwan doodaha caanka ah ee dadka Soomaaliyeed ku mashquulaan marka la gorfeynayo siyaasadda Soomaaliya.

Dadka fakera ee Soomaaliyeed waxay garowsan yihiin in caqliga guud " collective mind" ee soomaalida uu noqday maxbuus u afduuban dareennada malaayiinta ah ee laga dhaxlay dhibaatadii iyo burburkii dalka ka dhacey. Dood iyo daraasad xeeldheer ayay u baahantahay in lagu gorfeeyo sida qofka Soomaaliga ah u noqday dhibane noloshiisa u horseeda burbur iyo guuldarro asagoo adeegsanaya dareeno " emotions" aan maangal ahayn. Nasiib wanaag, culimada nafsiga ee aduunka waxay aruuriyeen cilmi badan oo loo adeegsan karo daawaynta iyo baxnaaninta caqliga iyo dareennada u afduuban caadifadaha aan caadiga ahayn " normal" ee dhaliya xanuunada dhimirka.

Marka la darsayo xanuunada ku dhaca maskaxda, culimada nafsiga " Psychologists" iyo dhaqaatiirta dhimirka " Psychatrist" waxay adeegsadaan dhiraadhirin dhimireed " Psycho analysis" lagu ogaanayo sababaha daahsoon ah ee ka danbeeya waalida iyo is diidka ka muuqda nolosha bukaanka. Ujeedada ugu weyn ee laga leeyahay dhiraandhintan ayaa ah in si cilmi ah lagu ogaado dhaawaca gaaray dareennada

Copyright 2014©Somali Think Tank , All rights reserved
Email: sthinktank@gmail.com

dabiiciga ah ee qofka ku abuuran si loo helo sawirka dhabta ah ee ku aadan maxbuusnimada garashada qallalan “ inetellect” ee qofka.

Haddaba daaweynta iyo baxnaaninta aan looga maarmeyn garashada iyo dareennada dhaawacan ee qofka Soomaaliga ah waxaa ka horreeya in dhiraadhirin dhimireed lagu sameeyo waali wadareedka (collective madness) ka muuqda siyaasadda guud ee Soomaaliya. Waalida noocan ah waxay sababtay in si guud Soomaalida u taageeraan xumaanta iyo nacasnimada ayagoo nolosha ka rajeynaya wanaag iyo hormar. Caalmikii weynaa mudane Erich Fromm ayaa buugiisii caanka ahaa- bulshada miyirka qabta “ The sane society” si cilmiyaysan ugu sharaxay qaababka bulsho ugu waalan karto si wadar ah.

Dagaalladii sokeeye ee Soomaaliya ka socday waxay horseedeen in qarannimadii laga dhexlay gumeystaha si wadar ah loo burburiyo ayadoo qabiil walba tirsanayso dhib u gaar ah oo aan looga garaabin. Culimada taariikhda ee mustaqbalka ayaa looga fadhiyaa in xog ururin cilimaysan ku sameeyaan wixii gar ama gabood fal ah ee qolo kasta ugu keydsan kaydka taariikhda marka ay timaado burburintii qarannimada Soomaaliya. Soddonkii sanno ee dagaaallada sokeeye socdeen, siyaasaddii lagu burburiyay dawladnimadii dalka waxay saldhigatay saddex xarumood oo caasimado u noqday cudurada aan wali laga caafimaadin ee siyaasadda Soomaaliya. Sida qoraalka ku doodi doono, sababaha daahsoon ee ka danbeeya waalida ka muuqata siyaasada Soomaaliya waxaa lagu tilmaami karaa: **Cuqdada Hargaysa, Ciilka Muqdisho iyo Cabsida Garoowe**.

Magaalooyinkan Soomaaliyeed ee la ildaran xanuunnada laga dhaxlo dareennada dhaawacan ee kala ah cuqdad, ciil iyo cabsi waxay xarumo u yihiin qabiillo sheegtay in ay ka soo farcameen oday aan la hubin halka uu ka soo jeedo asal ahaan.Sida qoraalka ku doodi doono, haddii aan daawo cilmiyaysan iyo cawil celinta rabbi loo helin dareennada dhaacawan ee magaalooyinkan, dawladnimada Soomaaliya waxay noqon doontaa riwaayad lagu maadsado oo kale. Haddaba maxay kala yihiin tusaalayaasha taariikhda ku kaydsan si aan u muujino dareenada daahsoon ee sababi kara xanuunnada wali aan laga bogsoon ee bukaan socodka ka dhigtay siyaasadda soomaaliya?

Afeef

Inta aynaan qoraalka guda galin, waxaan haboon in la iska baraarujiyo buufiska badanaa Soomaalida u diida in ay fahmaan qoraallada noocan oo kale ah. Baraarujinta ugu horreeysa waxa weeye in qoraalku ahayn mid ku doodaya dhabnimada qodabada uu soo bandhigi doono. Sida ugu fiican ee qorallada noocan ah lagu aqrin karo waa in aad muujisid maskax furan oo dhinacyo badan ka eegi karta maangalnimada dooda qoraalka gudbinayo. Arinta labaad ayaa ah in aadan maleynin in qodob gaar ah uu si guud u qabanayo magaalo ama qabiil guud. Tusaale ahaan, haddii aad qoraalka ku aragtid qodob ku doodaya “ Farxadda Baydhabo” waa in aadan malawaalin in dadka Baydhabo jooga

Copyright 2014©Somali Think Tank , All rights reserved
Email: sthinktank@gmail.com

oo dhan ay wada faraxsanyihiin waayo waxaa laga yaabaa in Baydhabo lagu arko dad ka xanaaqsan doorashada madaxweyne Shariif Xassan!

Cuqdada Hargaysa

Sida taariikhda ku xusan, midowgii koonfurta iyo waqooyiga Soomaaliya waxaa sabab u ahaa qabiillada dagan waqooyiga Soomaaliya oo si qiiro iyo qalbi furnaan ah ugu yimid qabiilladii kale ee deganaa koonfurta dalka. Nasiib darro, may dhicin in qiimayntii iyo waliba qadarintii ay mudnaayeen walaalaha waqooyi la garowsado. Taas badalkeed waxaa laga qadiyay kuraastii qiimaha lahaa ee qarannimadii laga dhaxlay gumeystaha. Qadinta noocaas ah waxay qalbiyada qabiiladii waqooyiga malaha ku beeertay **cuqdad** oo ah dareen badanaa laga dhaxlo dhacdooyinka nolosha ee lama filaanka kugu noqda.

Baaritaanno badan ka dib, culimada nafsigu waxay ogaadeen in dareenka cuqdada horseedo dhibaatooyin ay ugu toolmoon yihiin gooni isku taag uu wehliyo qalbi jab. Sida ay ku doodaan culimada nafsigu, qofka cuqdadaysan wuxuu gaar ka noqdaa ama ka dhex baxaa dadka asagoo dareemaya faquuqid iyo in dadku aysan ahayn kuwo la aamini karo. Sida muuqata, wixii ka danbeeyay burburkii dawladda dhexe, siyaasadda Hargaysa waxay ahayd mid lagu baadigoobayo gooni isku taag iyo ka go'itaanka dalka intiisa kale. Haddaba qoraalkan wuxuu muujinayaa in sababta daahsoon ee siyaasadda noocan ah ay noqon karto cuqdad aan maangal ahayn oo laga dhaxlay cadaalad darro lama filaan ku noqotay walaalaha waqooyiga.

Sidoo kale culimada nafsiga waxay ku doodaan in qofka uusan gaari karin go'aan maangal ah haddii garashdiisa maxbuus u tahay dareenno dhaawacan. Nasiib wanaag, burburkii dalka ka dib, goballada waqooyi waxaa hogaanka u qabtay nin magaciisa la dhihi jiray Maxamed Xaaji Ibraahim Cigaal oo ahaa siyaasi ku baraarugsan dhaawaca gaaray qalbiyada dadkiisa. Sidoo kale wuxuu ogaa in ay laga maarmaan tahay in qabiillada waqooyiga helaan maamul ay ku nastaan, kagana caafimaadan dhaawacii iyo dhibaatadii ka soo gaaray la midowgii Koonfurta dalka. Marar badan ayuu gole fagaare ah ka sheegay mudane Cigaal in dadkiisa ay waajib ku tahay in ay cafiyaan walaalaha Koonfurta si looga caafimaado cuqdadda deegaanka ka jirta ka dibna nolosha horay loogu sii dhaqaajiyo. Tusaale ahaan,waano taariikhi ah oo ku saabsan cawaaqib xumada cuqdadu leedahay ayuu mudane Cigaal jeediyay mar uu ka hadlayay xabaale wadareed laga helay meel u dhow magaalada Hargaysa.

Nasiib darro, asagoo ku guda jira baxnaaninta dhaawaca soo gaaray qalbiyada dadkiisa ayuu mudane Cigaal alleystay. Wixii ka danbeeyay geerida marxuumka, deegannada waqooyiga kama soo bixin siyaas ama hogaamiye dabiici ah oo deegaanka ka badbaadin kara dareenka cuqdada ah ee laga dhaxlay burburkii qarannimadi dalka. Magaalada Hargaysa waxay caasimad u noqotay siyaasiyiin, aqoonyahanno, wadaado iyo waliba ganacsato u midoobay ka miro dhalinta siyaasadda gooni isku taagga ee soddon

Copyright 2014©Somali Think Tank , All rights reserved
Email: sthinktank@gmail.com

jirka ku dhow. Arinta ugu naxdinta badan ayaa ah in dhalinta soo koreysa ee gobollada waqooyiga dhaxleen dareenka aan kor ku xusnay. Haddii aan cawil celin la helin, arintan waxay horseedi doonta in mustaqbalka waqooyiga Soomaaliya ka soo baxaan jiil cusub oo wada cuqdadaysan.

Ciilka Muqdisho

Soomaaliya qaybtii uu Talyaanigu gumeysan jiray waxaa qaab teel teel ah u dagan qabiilooyin siyaabo kala duwan dareenkoodu u dhaawacanyahay. Sida taariikhda dhow ku xusan, waqtigii gumeystaha waxaa fursad yar oo awood siyaasadeed ah helay qabiillada dagan waqooyi bari ee Soomaaliya. Awoodaas siyaasadeed waxay u sahashay in qaab dhuumaalaysi ah u soo dagaan aagagii hoose ee Koonfurta Soomaaliya ka dibna iksu ballaariyaan dhul badan. Is balaarintaas waxay u fududeysay in siyaasad ahaan ay si dadban ama si muuqata u hagaan dawladihii rayidka ahaa ee la yagleelay gumeystaha ka dib. Arintan waxay sababtay in qabiiladii kale ee koonfurta soomaaliya daganaa ay **ciil iyo calool xumo** dareemaan ka dib markii ay ku baraarugeen sadbursiga qabiillada ka soo naqraacay waqooyi bari ee dalka . Ciilkii dawladahii rayidka ahaa waxaa ka horeeyay ciilkale oo aan wali laga caafimaadin kaas oo laga dhaxlay boqortooyadii boobka ku dhisnayd ee suldaan Cali Yuusuf ee gobolka Mudug.

Culimada nafsiga waxay ku doodaan in ciilku yahay dareen halis ah oo haddii aan laga caafimaadin sababi kara dhibaatooyin ay ka mid yihiin in qofka ciishooday uu caro darteed la qarxo ka dibna la waayo caqli iyo awood lagu xakameeyo.

Sida lawada ogyahay, labaatan iyo dheeraad sano ka hor, qabiilladii ku ciishoonaa Koonfurta dalka ayaa si lama filaan ah u qarxay ayagoo dagaal washamsi camal ah ku soo qaadey caasimaddii hore ee dalka. Waxaa barqo cad si lama filaan ah loo eryay dawladdii meleteriga ahayd oo muddo dalka ka talinaysay. Qabiilladii ciishoonaa waxay guda galeen in ay boob iyo bililiqo ugu dhaqaaqaan hantidiii qaranka ayagoo maleeyay in qarannimadu tahay wax u gooni ah qabiilladii laga eryay caasimadda. Sidoo kale, ciilkaas gaamuray wuxuu horseeday in Soomaali badan loo dilo heyb qabiil, hantidoodana lala wareego.Haddii cilmi nafsiga lagu eego saameynta ciilku leeyahay, wax lala yaabo ma ahan in sidaa wax u dhacaan waayo ciilku wuxuu horseedaa in qofka ciishoon uu si la yaab leh u aarsado.

Intii lagu guda jiray aargoosigaas lagu rajeynayay in looga caafimaado ciilka gaamuray, waxaa dalka ka dhacay musiibooyin aan dabiici ahayn oo sababay in beesha caalamku soo gurmato sida abaarihii dadka badan ku laayay koonfurta dalka billowga sanadihii sagaashanaadka. Qabiilladii ku midoobay dareenka ah ciilka gaamuray waxaa hogaaminayay nin magaciisa la dhihi jiray Jeneraal Maxamed Faarax Caydiid oo ahaa siyaasi ku baraarugsan in ciilka socda uusan maangal ahayn. Dhowr jeer ayuu Jeneraalka

Copyright 2014©Somali Think Tank , All rights reserved
Email: sthinktank@gmail.com

meel fagaare ah ka sheegay in aysan haboonayn in maato masaakiin ah la laayo. Waxaa jira dhacdooyin badan oo muuninaya in Jenanku ahaa ahaa nin ka madaxbanaan ciilka dadkiisa ay ku wayraxeen. Tusaale ahaan, waxaa dhacday mar Jananka su'aalay odayaashii tolka sidii laga yeeli lahaa maxaabiis madax ah oo laga qabtay qabiilladii ka cararay caasimadda.

Odayaasha qabiiladii ciishoonaa waxay ku taliyeen in birta laga aslo maxaabiista la hayo. Jenanka asagoo ku baraarugsan halista ciilka reer tolkiis ayuu wuxuu sheegay in taladu aysan xumeyn, balse uu gartay in cafis u fidiyo maxaabiista xiran. Muddadii lagu guda jiray dagaalladii aargoosiga ah ayuu Janaraalku wuxuu ku baraarugay in la gaaray waqtigii ciilka laga caafimaadi lahaa,waana taas baa la dhihi karaa sababtii ka danbeeysay inuu dhiso dawladdii salbaraal si maamulkii iyo kala danbeytii loo soo celiyo. Nasiib darro taladii mudane Caydiid ma hirgalin, waxaana ka horyimid xoogag ciishoon oo la galay dagaallo muddo socday oo markii danbe sababay in mudane Caydiid xabad ku disho mid ka mid ah wadooyinka Muqdisho.

Geeridii mudane Caydiid ka dib, qabiilladii ciishoonaa waxay iska sii wateen boob iyo bililiqo aan bartilmameed gaar ah lahayn. Nasiib darro, qabiilada ciishoon uma soo bixin siyaasi sida Jeneraal caydiid oo kale fahmi kara in la gaaray waqtigii ciilka la soo afjari lahaa. Wali ciilkii waa socdaa, oo sida lawada ogyahay caasimadii dalka wali waxaa jooga odayaal dhaqameed iyo rag siyaasiyiin ah oo aaminsan in wali tolka uusan ciil bixin. Tusaale ahaan, mar dhaxdaas ah waxaan warbaahinta laga dhageystay nin sheegay in uu yahay siyaasi tolka ku baraarujinaya halis ku soo aadan. Ninkaas magaciisa waxaa lagu sheegay Shiikh Ciise Dalabey. Muxaadaradii uu shiikha jeediyay waxay ahayd baraarujin ku aadan in la abaabulo qaabka ugu fiican ee tolka ku ciil bixi karo! Qodobadii uu mudane Dalabey u cuskaday dooddiisa siyaasadeed waxay u badnaayeen godobta taariikhiga ah ee tolka dhaxalsiisay ciilka aan dhamaadka lahayn!

Cabsida Garoowe

Soddonkii sanno ee dawladnimada dalka ka jirtay, siyaasadda waxaa ku xooganaa oo hadba isku cayrsanayay qabiilo la sheegay in ay ka soo farcameen oday qaab tahriib camal ah uga soo tallaabay badda u dhaxeysa Yemen iyo Soomaaliya. Lama yaqaan sida odaygaas uu baddaas uga soo gudbay waayo sida aan ognahay bada cas waxay qabtaa tahriibayaal badan! Waxaa laga yaabaa in doon shiraac fiican leh uu soo raacay, sidoo kale waxaa laga yaaba in uu ahaa nin dabaasha yiqiin oo qaab dabaal joog ah badda uga soo gudbay!

Qabiilladii siyaasadda dalka ku xooganaa mudada dheer waxaa mar kaliya weerar wadajir ah kaga naxsaday qabiiladii waqooyiga dalka ku cuqdadaysnaa iyo kuwii kale ee mudada dheer ciishoonaa. Weerarkaas wuxuu dhaliyay in dawladnimadii ku dhisnayd

Copyright 2014©Somali Think Tank , All rights reserved
Email: sthinktank@gmail.com

sadbursiga si fudud loo burburiyo ka dibna la baacsado qabiiladdii ku gabanayay awoodda dawladnimada. Guuldaraddan lama filaanka ah, waxay **argagax iyo casb**i ku abuurtay qalbiyada qabiiladii la sheegay in ay ka soo farcameen odaygii carabka aha.

Sida taxanaha taariikhda ku cad, qolo kasta oo ismahdisa waxaa qabta sharciga dabiiciga ah ee nolosha. Dharbaaxdii ku dhacday qabiiladii ku daabanaa awoodda dawladnimada sheeko iyo sharaxaad midna uma baahna. Sida la ogyahay, waxay u qaybsameen qaar qaxooti ayagoo ah ka tallaabay xuduudaha dalka, qaar aan badnayn oo lahayste ku noqday magaalooyinka koonfurta dalka iyo qaar kaloo badan oo si dhuumaalaysi ah ugu qaxay dhulkii ay markii hore ka soo naqraaceen. Dareenka dhaawacan ee qabiilladan ayaa noqday cabsi iyo argagax laga dhaxlay cararkii lama filaanka ahaa.

Sida culimada nafsiga ay sheegaan, dareenka casbida ah waa kan ugu halisan ee laga dhaxlo dhacdooyinka lama filaanka ah ee nolosha ku lamaansan. Cabsida waxay garashada qofka galisaa xabsi aan daaqado iyo irid midna lahayn. Haddii qofka muddo dheer ku soo jiro nolol cabsi leh, waxaa maankiisa si dadban ugu sawirma humaag si joogto ah u xasuusiya argagixii uu kala kulmay waqtiga iyo waayaha. Sidoo kale, qofka cabsanaya wuxuu qaataa go'aanno fuleynimo ah marka uu wajahayo caqabadaha ku gudban nolosha waayo wuxuu lumiyaa kalsoonida kartidiisa iyo awooda garashadiisa.

Waxgaradkii iyo siyaasiyiintii qabiilladan waxaa ku adkaaday in ay ka soo kabsadaan argagaxii ay ka qaadeen cararkii lama filaanka ahaa. Intooda badan waxay u qaybsameen qaxooti naf iyo nolol biday qurbaha. Nasiib wanaag nin magaciisa la dhihi jiray Cabdullaahu Yuusuf Axmed ayaa si lama filaan ah uga soo baxay xabsi Itoobiya ku yaalla. Waxaa la sheegay in markii mudane Yuusuf Soomaaliya yimid, inuu la fajacay argagaxa ka muudqa wajiyada reer tolkiisa. La yaabka mudane Yuusuf la yaab malaheyn waayo qudhiisa wuxuu ka mid noqon lahaa dadka argagaxsan balse nasiib wanaag wuxuu argagaxa ku dhacay tolkiisa kaga badbaaday xabsigii xabashida!

Hadaba, arintan waxay mudane Yuusuf u fududeysay in uu noqdo hogaamiye dabiici ah oo ka caafimaad qaba cabsida reer tolkiis ku habsatay. Sidoo kale waxay fursad u siisay in uu dib u abaabulo tolka asagoo dadaal dheer u galay sidii cabsida dhaawacday dareenka dadkiisa looga caafimaadi lahaa. Nasiib darro taas ma aysan dhicin, waayo asagoo halgaankaas ku guda jira ayuu mudane Yuusuf howl gab noqday. Dadaalka ugu badan ee mudane yuusuf galay sida uu buugiisa (Halgan iyo Hagardaamo) ku sheegay ayaa ah in tolka laga ilaaliyo in ay hogaamiyaal u noqdaan siyaasiyiin aan wali ka soo kabanin argagaxii ay ka qaadeen cararkii lama filaanka ahaa. Sidii uu ka baqayay mudane Yuusuf ayay noqota waayo maanta waxaa deegaannada Daludug madax ka ah rag cabsi daraadeed cimaamadaha carabta madaxyada ku duubtay.

Sidoo kale, cabsida aan laga caafimaadin waxay saameyn ku yeelan kartaa arrimaha bulshada gaar ahaan sida diinta rabbiga loo fasiro . Tusaale ahaan, qabiiladii sida lama

Copyright 2014©Somali Think Tank , All rights reserved
Email: sthinktank@gmail.com

filaanka ahaa u cararay ee cabsidu dilootay, waxaa ka soo baxay wadaado diinta argagax ka dhigay kuwaas oo ku caan baxay fuleynimo aan maangal ahayn. Sida aan la socono, wadaad caan ah oo cidahan cararay ka soo jeeda ayaa maalin dhoweyd wuxuu ka digay sheydaan laga yaabo in masaajidyada soo galo ka dibna suuq xir ku sameeyo xirfadda wacdinta ee wadaadadu badankood biilasha reeraha ka dhacsadaan. Haddii culimada nafsiga ay dhageystaan qaylo dhaanta wadaadkaas, waxay si sahlan ku garan karaan in uu yahay dhibane aan ka bogsoon dhaawacii gaaray dareenka dadkiisa sida fudud loo cayrsaday!

Gunaanad

Qoraalkan aan ku qaada dhignay dhiraadhirin dhimireed (Psychoanalysis) ku aadan waalida ka muuqata siyaasadda Soomaaliya waxaan ku ogaannay in ay jiraan cuduro soo jireen ah oo wali aan laga caafimaadin kuwaas oo aan ku soo sheegnay in kala yihiin: **Cuqadada Hargaysa, Cabsida Garoowe iyo Ciilka Muqdisho**. Aqristaha qiimaha badan wuxuu is weydiin karaa su'aashan: magaalooyinkan kor ku xusan iyo qabiillada dagan maxay kaga duwanyihiin magaalooyinka kale ee soomaaliyeed sida Baydhabo marka laga hadlayo caqabahada hortaagan in dawladnimadiii dib loo helo?

Jawaabta oo kooban waxay noqon kartaa: siyaasidihii lagu burburiyay dawladnimadii dalka iyo cuduradii sababay siyaasadaha noocaas ah waxay saldhigteen magaalooyinkan aan kor ku xusnay iyo deegaannada hoosyimaada maamuulada ka kira magaalooyinkaas. Haddaba dadka Soomaaliyeed iyo bulshada caalamka ee jecel dawladnimada iyo nabadda Soomaaliya waa in ay ku baraarugaan in ciilka, cuqdada iyo cabsida aan wali laga caafimaadin ay noqon karaan caqabadaha daahsoon ee marwalba fashiliya maamul kasta oo si guud soomaalida loogu dhiso.

Sida aan kor ku soo xusnay, saddexdan magaalo waxaa ka soo baxay saddex siyaasi oo ku baraarugsanaa cudurada dhaawacay qalbiyada reer tolkood. Waqtigii ay hogaamiyaashaas dabiiciga ah noolaayeen waxa jirtay rajo laga qabay in Soomaaliya ay dawladnimadeedii dib u dhisato waayo waxay karti iyo farsamo u lahaayeen in dadkooda ka bogsiiyaan cuqdada, ciilka iyo waliba cabsida dhaawacday dareenkooda. Tusaale ahaan, mudane Cigaal wuxuu alleystay asagoo ku mashquulsan sidii cuqdada deegaanada waqooyi galbeed ka jirta looga caafimaadi lahaa dadka Soomaaliyeedna ay dib iskugu soo laabanlahaayeen.

Sidoo kale Mudane Caydiid waxaa la toogtay asagoo ku guda jira dagaal ujeedadiisu ahayd soo celinta maamukii iyo kala danbeyta si looga caafimaado ciilka jira. Sidaa si la mid ah, mudane Yuusuf wuxuu xooga saaray sidii looga caafimadi lahaa cabdsiidii ka jirtay deegannadii uu ka soo jeeday asagoo dagaal adag la galay siyaasiyiintii argagaxsanaa ee rabay in siyaasad cabsi ah tolka ku hogaamiyaan. Ugu danbeytii mudane Yuusuf wuxuu hawl gab noqday asagoo ku fashilmay hankiisii ahaa in

Copyright 2014©Somali Think Tank , All rights reserved
Email: sthinktank@gmail.com

siyaasadda Soomaaliya laga bogsiiyo cuqdada, ciilka iyo cabsida hortaagan qaranimadii dalka.

Geerida saddexdaas siyaasi ka dib, lama arag oo lama maqal hogaamiye dabiici ah oo siyaasadda Soomaaliya ka samata bixin kara cudurada aan wali laga caafimaadin ee horseedi kara waalida fadhiidka ka dhigtay Dawladda Federalka ee Muqdisho fadhisa. Dhamaan dadka Soomaaliyeed oo ay ugu horreeyaan madaxda qaranka ee dawladda federaalka, hogaamiyaasha bulshada, aqoonyannada iyo waliba wadaadada diinta badankood waa bukaan socod la ildaran xanuunnada nafsiga ah ee laga dhaxlay dagaalladii sokeeye ee mudada socday. Si dhibaatada jirta looga baxo, waxay ku qumanaan lahayd in xooga la saaro sidii loo bogsiin lahaa qalbiyada jiran ee qabiillada Soomaaliyeed ka hor inta aan lagu mashquulin dhisida maamul dawladeed iyo waliba muxaadaro diimeed.

Qaabka ugu wanaagsan ee qalbiyada dhaawacan ee qabiillada soomaaliyeed ku caafimaadi karaan ayaa ah in la qabto shirar lagu qiranayo cudurka qolo walba u gaarka ah. Tallaabada ugu horreysa ee culimada nafsiga kula taliyaan bukaanada dhimirka ayaa ah qirashada xanuunnada daahsoon ee nafta ku lamaansan . Ogolaanshaha in bukaanku xanuunsanyahay waxay horseed u noqotaa ogaanshaha qaababka ugu fudud ee lagu caafimaadi karo. Sidaa si la mid ah, cuduradda aan laga caafimaadin ee siyaasadda soomaaliya waxaa looga bogsan karaa in qabiil walba garowshiisyo ka muujiyo in aysan maangal ahayn dareennada dhaawacan ee diiday in ay fahmaan in la gaaray waqtigii dalka lagu soo dabaali lahaa maamul dhexe oo shaqeeya. Haddii aysan sidaa dhicin, waxaan marwalba lagu jiri doonaa buuq iyo is qabqabsi dhex mara madaxweyne ciil qaba iyo raysulwasaare cabsnaya!

Tixraac

Erich Fromm. *The Sane Society* Published 2003 Routledge (first published 1956)
Jeneraal Maxamed Faarax Caydiid: https://www.youtube.com/watch?v=1oUCpFagnXc
Maxmed Xaaji Ibraahim Cigaal: https://www.youtube.com/watch?v=sSEo54Z9DAw
Col. Cabdulaahi Yuusuf Axmed : https://www.youtube.com/watch?v=eKHZHFOKpO

Copyright 2014©Somali Think Tank , All rights reserved
Email: sthinktank@gmail.com